

22

Rusycystyczne
Studia
Literaturoznawcze

Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2012

RUSYCYSTYCZNE
STUDIA
LITERATUROZNAWCZE
22

NR 3037

[Kup książkę](#)

22

Rusycystyczne Studia Literaturoznawcze

*Rusycyści Uniwersytetu Śląskiego
Strategie badawcze*

Praca zbiorowa pod redakcją
Haliny Mazurek i Jadwigi Gracli

Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2012

[Kup książkę](#)

**Redaktor serii: HISTORIA LITERATUR SŁOWIAŃSKICH
BOŻENA TOKARZ**

**Recenzent
JOANNA MIANOWSKA**

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

[Kup książkę](#)

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne (<i>Halina Mazurek</i>)	9
Paulina CHARKO: Леонид Андреев — психолог человеческой души. Эхо Достоевского в драме <i>Екатерина Ивановна</i>	11
Jadwiga GRACLA: Na średniowiecznym jarmarku. Dramaturgia Nikołaja Jewreinowa odczytywana współcześnie. (Kilka uwag o dramacie <i>Jarmark na indykt świętego Denisa</i>)	28
Mariola OKHOTKINOVA: Из проблематики определения и значения русской идеи (постановка вопроса)	38
Halina MAZUREK: O niektórych teatralnych aspektach wierszy Mariny Cwietajewej	52
Michał SIUDAK: Dmytro Doncow. Publicysta nieznany	68
Monika KARWACKA: Nabokov — projekt Literatura	83
Izabela ZAWALSKA: Michaił Epstein — filozofujący humanista i jego alians z fantastyecznością	92
Marta NIEDZIELA-JANIK: Postmodernistyczna słabość Boga czy słabość człowieka w dramacie Niny Sadur <i>Jaśniepanienka</i>	112
Andrzej POLAK: Między utopią, mitem a historią alternatywną. <i>Moskwa Kwa-Kwa</i> Wasilija Aksionowa	129
Ewelina CEMPA: Postmodernistyczna „rzeczywistość” według Olega Bogajewa a nowoczesne znamiona Nietzscheańskiej kultury	148
Noty o autorach	159
Indeks osobowy (oprac. <i>Jadwiga Gracla</i>)	161

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие (<i>Галина Мазурек</i>)	9
Паулина ХАРКО: Леонид Андреев — психолог человеческой души. Эхо Достоевского в драме <i>Екатерина Ивановна</i>	11
Ядвига ГРАЦЛЯ: Ярмарка средних веков — драматургия Николая Евреинова сегодня (несколько замечаний о пьесе <i>Ярмарка на индикт св. Дениса</i>)	28
Мариола ОКХОТКИНОВА: Из проблематики орпедления и значения русской идеи (постановка вопроса)	38
Галина МАЗУРЕК: О некоторых театральных аспектах стихотворений Марины Цветаевой	52
Михаил СЮДАК: Дмьтро Донцов неизвестный публицист	68
Моника КАРВАЦКА: Набоков — проект литература	83
Изабела ЗАВАЛЬСКА: Михаил Эпштейн — философствующий гуманитарий и его связь с фантастическим	92
Марта НЕДЕЛЯ-ЯНИК: Постмодернистская слабость Бога или слабость человека в драме Нины Садур <i>Панночка</i>	112
Анджей ПОЛЯК: Между утопией, мифом и альтернативной историей. <i>Москва ква-ква</i> Василия Аксёнова	129
Эвелина ЦЕМПА: Постмодернистская «действительность» Олега Богаева и пост-современные черты ницшеанской культуры	148
Примечание об авторах	159
Указатель имен (сост. Ядвига Грацля)	161

CONTENTS

Introduction (<i>Halina Mazurek</i>)	9
Paulina CHARKO: Leonid Andreyev as a psychologist of the human soul. F. Dostoyevsky's echo in drama <i>Yekaterina Ivanovna</i>	11
Jadwiga GRACLA: The medieval fair or the dramaturgy of Nikolaj Jevreinov against the contemporary era (a few ideas about the drama <i>The St Dennis' indykt Fair</i>)	28
Mariola OKHOTKINOVA: On problems of concretization and meaning the nation "Russian idea" (an outhine of the issue)	38
HALINA MAZUREK: On some theatrical aspects of Marina Cwietajewa's poems	52
MICHAŁ SIUDAK: Dmytro Doncow — an unknown columnist	68
MONIKA KARWACKA: Nabokov — project Literature	83
IZABELA ZAWALSKA: Mikhail Epstein — a philosophizing humanist and his alliance with fantasticality	92
MARTA NIEDZIELA-JANIK: A postmodernist God's weakness or man's weakness in a Nina Sadur's drama <i>Pannochka</i>	112
ANDRZEJ POLAK: Between a utopia, myth and alternative history. <i>Moskwa Kwa-Kwa</i> by Wassilij Aksionow	129
EWELINA CEMPA: Postmodern „reality” according to Oleg Bogajew and post-contemporary features of Nietzsche culture	148
Notes of Contributors	159
Index of persons (ed. <i>Jadwiga Gracla</i>)	161

Słowo wstępne

Tom 22. „Rusycystycznych Studiów Literaturoznawczych” nie jest monotematyczny, jak było do tej pory. Zaprezentować się w nim postanowili wszyscy pracownicy Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego. Autorzy artykułów piszą o tych zagadnieniach i obszarach literatury rosyjskiej, które ich szczególnie interesują, są przez nich badane dokładniej z myślą o całościowym ich ujęciu w pracach obszerniejszych: w rozprawach doktorskich i monografiach habilitacyjnych.

Jedna grupa pracowników Zakładu zajmuje się prozą narracyjną, głównie dwudziestowieczną, a także przemianami, jakie zachodzą w najnowszym powieściopisarstwie rosyjskim. Niektórzy spośród nich analizują prozę pod kątem jej związków z rosyjską myślą filozoficzną i społeczno-polityczną. Drugi zespół poświęca swoje prace analizie i interpretacji dramaturgii rosyjskiej, w przeważającej mierze współczesnej. Uwzględniane są przy tym zmiany, jakie nastąpiły w teatrze rosyjskim — sztuce z dramatopisarstwem nierozdzielnie związanej.

Tak się złożyło, że uwaga śląskich badaczy skupia się przede wszystkim na dwóch epokach w dziejach literatury rosyjskiej — modernizmie i postmodernizmie. Przeobrażenia dokonujące się w najnowszej literaturze ciekawią przede wszystkim ludzi młodych, co zrozumiałe, a ci stanowią gros Zakładu. Znajdują się wśród nich zarówno osoby, które dopiero co skończyły studia, jak i te, które mają już za sobą egzamin na studia doktoranckie i pracują w tej chwili nad kształtowaniem swojego warsztatu badawczego. Niektórzy spośród pokolenia doktorów myślą już o sfinalizowaniu w najbliższym czasie habilitacji. W Zakładzie dokonała się zmiana pokoleń. Z dawnych czasów pozostały tylko dwie seniorki — pisząca te słowa oraz dr hab. Barbara Stempczyńska. Duchowo z literaturoznawcami czuje się związany ukrajinista dr Michał Siudak, który obecnie wspomaga jednak Zakład Lingwistyki Stosowanej.

Żyjemy w dobie ciągłych zmian, które swym zasięgiem objęły również naukę polską. Dzisiejsze pokolenie rusycystów ma już nieco inne podejście do literatury i sztuki Rosji, zdeterminowane nowymi punktami widzenia. Młodzi coraz częściej, z różnym skutkiem, sięgają w swych badaniach poza literaturę, dążąc do odnalezienia jej powiązań z innymi dziedzinami życia i sztuki. Staramy się zatem o zmianę nazwy Zakładu na Zakład Historii Literatury i Kultury Rosyjskiej.

Halina Mazurek

Noty o autorach

Mgr **Paulina Charko**, absolwentka filologii rosyjskiej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Obecnie na pierwszym roku zaocznych Studiów Doktoranckich w Uniwersytecie Śląskim. Artykuł zamieszczony w niniejszym tomie to debiut badawczy, osnuty na pracy magisterskiej *Pierwiaszek męski i kobiety w dramacie Leonida Andriejewa „Jekaterina Iwanowna”*, napisanej pod kierunkiem prof. Marii Cymborskiej-Lebody. Rozprawę doktorską autorka zamierza poświęcić przemianom w kreacji postaci kobiet w najnowszej dramaturgii rosyjskiej.

Dr **Jadwiga Gracla**, adiunkt, historyk literatury, historyk dramatu i teatru rosyjskiego. Jej zainteresowania naukowe obejmują nie tylko dramat i teatr rosyjski, ale także europejski, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru niemieckojęzycznego. Swoje prace badawcze poświęca przede wszystkim epoce przełomu XIX i XX wieku. Autorka książki *Dramaturgia rosyjska przełomu XIX i XX wieku w świetle przemian teatru w Europie* (Katowice 2001) oraz licznych artykułów. Współredaktor dwóch tomów „Rusycystycznych Studiów Literaturoznawczych”.

Mgr **Mariola Pawlik**, absolwentka filologii rosyjskiej na Uniwersytecie Śląskim. Artykuł w niniejszym tomie jest jej debiutem, napisanym na motywach pracy magisterskiej. Autorka kilku artykułów, opublikowanych za granicą.

Prof. zw. dr hab. **Halina Mazurek**, studia i doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, historyk literatury rosyjskiej, badacz historii dramatu i teatru rosyjskiego. Autorka książek: *Powieści Wasyla Narieźnego na tle prozy satyryczno-obyczajowej XVIII i początku XIX wieku* (Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk 1978); *Dramat rosyjski okresu Oświecenia (1765—1825). Ze studiów nad komedią i gatunkami pokrewnymi* (Katowice 1987); *Tragedia rosyjska doby Oświecenia (1747—1825)* (Katowice 1993); *Teatr*,

życie, gra. *Studia o pisarstwie dramaturgicznym Nikołaja Kolady* (Katowice 2002); *Dramaturdzy z Jekaterynburga. „Szkoła” Nikołaja Kolady* (Katowice 2007); *Róża i Płaszcz. Teatr Mariny Cwietajewej* (Katowice 2009). Redaktor prac zbiorowych, m.in. *Dramat rosyjski. Klasyka i współczesność* (Katowice 2000). Artykuły o dramacie i teatrze klasycznym i współczesnym.

Dr **Michał Siudak**, studia i doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Ukrainista. Zajmuje się badaniem ukraińskiej i polskiej emigracyjnej myśli politycznej XX wieku w kontekście porównawczym oraz obecnością Ukrainy w stosunkach międzynarodowych. Autor licznych artykułów naukowych oraz monografii: *Perspektywa dialogu polsko-ukraińskiego w środowisku paryskiej „Kultury” w latach 1947–1991. (Giedroyc, Mieroszewski, Łobodowski)* (Kraków 2010).

Mgr **Monika Karwacka**, asystent, badacz twórczości Władimira Nabokowa, ze szczególnym uwzględnieniem wypowiedzi krytycznoliterackich pisarza. Rozprawę doktorską poświęci *Wykładowi o literaturze rosyjskiej* Nabokowa, z próbą określenia gatunku, analizy aspektu retorycznego dyskursu i rozpoznania paradygmatu aksjologicznego krytyka.

Mgr **Izabela Zawalska**, studentka trzeciego roku Studiów Doktoranckich na Uniwersytecie Śląskim. Jej zainteresowania badawcze dotyczą najnowszej fantastyki rosyjskiej i jej miejsca w procesie historycznoliterackim, kultury popularnej oraz jej przejawów w myśli teoretyczno-filozoficznej. Praca doktorska będzie poświęcona tym właśnie obszarom.

Mgr **Marta Niedziela-Janik**, studentka drugiego roku Studiów Doktoranckich na Uniwersytecie Śląskim. Interesuje się rosyjską dramaturgią współczesną, zwłaszcza twórczością Niny Sadur oraz jej córki Jekatieriny Sadur. Obszarem jej badań jest mistyka, fantastyka w dramaturgii obu pisarek. Debiutowała w „Slavii Orientalis” (2011, nr 1).

Dr **Andrzej Polak**, adiunkt, badacz współczesnej prozy rosyjskiej o tematyce historycznej, w tym także tzw. historii alternatywnej. Autor książki *Proza historyczna Bułata Okudźawy. Z problemów gatunku i intertekstualności* (Katowice 2006) oraz artykułów o prozie Wasilija Aksionowa, Jurija Dawidowa, Tatiany Tołstoj, Igora Jarkiewicza i in.

Mgr **Ewelina Cempa**, kończy Studium Doktoranckie na Uniwersytecie Śląskim. Zajmuje się dramaturgią rosyjską schyłku XX i początku XXI wieku i jej związkami z socjologiczno-psychologicznymi, społeczno-kulturowymi aspektami rzeczywistości. Pracuje nad rozprawą doktorską *Najnowsza dramaturgia rosyjska. Najmłodsza generacja jekaterynburskiej „Tran(S)zkoly”*.

Indeks osobowy

Aksionow Wasilij 129—133, 135, 137, 140—
142, 144—145
Andriejew Leonid 11—26
Antokolski Paweł 52, 53
Arcybaszew Michaił 13

Babiczewa Julia 12
Bacon Francis 100
Barruelo-Gonzalez Jelena 130, 144
Barthes Roland 97, 114
Bataille Georges 94
Baudrillard Jean 94, 96, 97, 98, 102, 103
Bergson Henri 103
Berry Ellen 93
Bielik Aleksander 23
Bielik-Robson Agata 122
Bierdiajew Nikołaj 17, 38—51, 93
Bieriezin Władimir 130
Biezzubow Walerij 12
Blackburn Simon 137, 141
Błok Aleksander 30, 34
Bocheński Józef Maria 74
Bogajew Oleg 148—154
Bohr Niels 102, 105
Braun Kazimierz 28, 29, 31
Bricmont Jean 103
Brzeski Roman 71

Cagareli Konstanty 16, 17, 26
Chesterton Gilbert Keight 94
Churchill Winston 75
Craig Edward Gordon 30, 35

Custine de Markiz 39, 41, 42, 44, 49
Cvetajewa Marina 52—67
Cymborska-Leboda Maria 18, 23
Czechow Anton 64, 153
Czupurin Siergiej 145

Degler Janusz 31
Deleuze Gilles 98, 103, 125
Demidowa Serafima 11
Derrida Jacques 94, 97, 98
Doncow Dmytro 68—82
Dostojewski Fiodor 11, 26, 89
Dowłatow Siergiej 43

Eckert Dietrich 69
Eco Umberto 97, 102, 116
Edelsztejn Michaił 130—131, 142
Einstein Albert 99, 103, 104
Engelgardt Nikołaj 21
Epstein Michaił 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99,
100, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 110

Flaubert Gustaw 88
Floriński Paweł 93
Franco Francisco 74
Frołow Władymir 12
Frumkin Konstantin 108, 109, 110

Gabriel Hieromnich 78
Galicz Aleksand 129
Gellner Ernest 113
Giedroyc Jerzy 71, 80, 81
Goćkowski Janusz 78

- Godel Kurt 103
Goebbels Joseph 68
Gogol Nikołaj 113—115, 118, 153
Gorki Maksim 47
Gricanow Aleksandr 113, 116, 125
Grott Bogumił 70
Grunberg Karol 68
Guattari Felix 103, 125
- Haushofer Karl 69
Hawbothorne Nathaniel 83
Hegel Georg 113
Heisenberg Werner 103, 105
Heller Michał 103, 106
Hitler Adolf 68, 69, 79
Hruszewski Michał 73
- Igwe Leo 120
Iljin Iwan 38
Irigaray Luce 103
Isaacson Walter 95
- Jabłonowski Siergiej 21, 24, 25
Janaszek-Ivaničkova Halina 152
Jelistratow Władimir 131
Jermoszyna Galina 113, 120
Jesaulow Iwan 45
Jewreinow Nikołaj 28—36
Jewtuszenko Jewgienij 129
Joyce James 88
- Kabakow Aleksandr 130
Kapuścik Jerzy 19
Kierkegaard Søren 113
Kindermann Heinz 29
Kissinger Henry 76
Kodzis Bronisław 28
Konowalec Eugeniusz 71
Kopaliński Władysław 15
Kraško Piotr 97
Kristeva Julia 103
Kwit Sierhij 72
- Lacan Jaques 103
Lazari de Andrzej 45
Le Guin Ursula 107
Lejderman Naum 113
Lem Stanisław 109
Lenin Włodzimierz 77
Lewis Clive Staples 94
- Lichaczow Dmitrij 41, 44
Lipowiecki Mark 113
- Łosiew Aleksiej 93
Łosskij Nikołaj 38, 46, 47, 48
- Majakowski Władimir 86
Makariczewa Natalia 12, 13, 14, 16, 18, 19, 25
Małaniuk Jewhen 68
Mamardashvili Merab 93
Mao Tse Tung 77
Marks Karol 77
Melville Herman 83
Mérimee Prosper 88
Mic Konstanty 31
Mieroszewski Juliusz 77, 80
Mirskij Dmitrij 12
Mnuchin Lew 52
Moczałowa Wiktoria 115
Molier 55
Moreno Jakub 30
Możejko Marina 113, 116, 125
- Nabokov Vladimir 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90
Neumann Friedrich 69
Nicol Allerdycce 34
Niemizer Andriej 130
Nietzsche Friedrich 94, 148, 149, 152, 153
Nowodworska Walerija 129
- Okudźawa Bułat 129
Orłow Władimir 54, 56, 64
- Pak San Czzrin 13, 18, 23
Parker Stephen 85, 86
Petlura Symon 79
Pieniążek Paweł 148, 149
Piłsudski Józef 69
Plantinga Alvin 112
Platon 93, 131, 136—141
Poe Edgar Allan 83, 88
Poirier Richard 90
Poliszczuk Wiktor 70
Pollak Seweryn 66
Pomian Jan 80
Popper Karl 141
Powołocki Stanisław 32
Puszkina Aleksander 56, 57, 58, 153

- Quinzio Sergio 127
- Ravenscorft Teodor 69
- Redpath John 79
- Reinhardt Max 30
- Retinger Józef 80
- Reves Emery 78
- Richards Ivory 90
- Roland Paul 69
- Rosenberg Alfred 68
- Saakianc Anna 52
- Sadur Nina 112—127
- Saussure de Ferdinand 97
- Sayn-Wittgenstein 48, 49
- Schopenhauer Arthur 11
- Simonow Konstantin 16, 134
- Skaftymow Aleksander 20, 21, 22, 23
- Skotnicka Anna 116, 120
- Skwarczyńska Stefania 31
- Sławińska Irena 54
- Sokal Alan David 103
- Sołowjow Władimir 131
- Sołżenicyn Aleksandr 129
- Spaemann Robert 122
- Sprengel Bolesław 68
- Stanisławski Konstanty 30
- Stečko Jarosław 71
- Sutton Anthony 79
- Suworow Wiktor 78
- Synder Timothy 70
- Szczukin Wasilij 132, 142
- Szekspir 63
- Szestow Lew 93
- Szewczenko Taras 73
- Teliha Ołena 68
- Terc Abram 93
- Tiutczew Fiodor 38
- Tolstoj Lew 153
- Tomasiewicz Jarosław 70
- Toporow Wiktor 130, 131, 135
- Tryszka Krzysztof 73
- Tse Tung Mao 77
- Tulczynskij Grigorij 93, 94, 95, 97
- Valode Philippe 69
- Viereck George Sylvester 105
- Wajzer Tatiana 120
- Walenberg Marek 70
- Wasiliewa Swietłana 132, 145
- Wilson Andrew 69, 70
- Wjunow Jurij 50
- Wołosz Olga 93
- Wołyński Akim 21
- Zinowjew Aleksandr 46
- Žižek Slavoj 122
- Życiński Józef 112, 113

Redaktor
OLGA NOWAK

Redaktor techniczny
BARBARA ARENHÖVEL

Projekt okładki i strony tytułowej
AGNIESZKA SZYMALA

Korektor
MIROSLAWA ŻŁOBIŃSKA

Łamanie
ALICJA ZAŁĘCKA

Copyright © 2012
by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 100 + 50 egz. Ark. druk.
10,25. Ark. wyd. 13,0. Papier offset. kl. III, 90 g
Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.
M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

ISSN 0208-6336
ISSN 0208-5038 (wersja drukowana)
ISSN 2353-9674 (wersja elektroniczna)

Cena 20 zł (+ VAT)

Rusycystyczne Studia Literaturoznawcze 22

ISSN 0208-6336
ISSN 2353-9674

[Kup książkę](#)